T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018 / 735
KARAR NO : 2018 / 784
KARAR TR: 26.11.2018

ÖZET : Davalı Belediyenin sorumluluk alanında meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası sebebiyle, davalı Belediyenin kusurlu olduğu ileri sürülerek ve maddi tazminat istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : M. Y.
Vekilleri: Av. B. A. A. Av. S. K.
Davalı : Kars Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. H. K. Av. L. G.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesi ile; davacının kardeşi M. Y.'ın davacıya ait 36 .. 8. Plaka sayılı araçla Vali Hüseyin Atak Bulvarından Faik Bey Caddesi istikametinde seyir halindeyken önceden çalışma yapılan rögar kapağı ve çevresindeki kayalara ve taş parçalarına çarpması sonucu, tek taraflı kaza yapması nedeniyle maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiği iddia edilerek kaza nedeniyle uğramış olduğu 7.360,43 TL zararın tazmini istemiyle Kars Belediye Başkanlığı'na karşı 28/06/2016 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

KARS 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ : 07.09.2017 gün ve E:2016/866, K:2017/606 sayılı dosyada "Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde, herhangi bir davanın o hukuk sistemine dâhil yargı haklarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel şartlarından olup mahkemece resen dikkate alınması gerekir.

Bir kamu hizmeti görmekle yükümlü davalı idareye 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 7/a maddesinde; karayollarında mal ve can güvenliği yönünden gerekli işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırma görevleri verilmiş bulunmaktadır. Bu görevin 2918 sayılı sayılı yasada verilmiş olması bunun ihlali nedeniyle oluşacak zarardan dolayı idarenin özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucunu doğurmaz. Hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idare aleyhine tam yargı davasının idari yargı yerinde açılması gereklidir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2014/1163 E ve 2016/909 K sayılı ilamında da belirtildiği üzere, 'kamu araçlarının' verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğuna ilişkin olarak 2918 sayılı Kanunun amacına uygun biçimde adli yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiş, hizmet kusurundan kaynaklanan hukuki uyuşmazlıklarında bu kapsamda değerlendirileceği yönünde herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir. Kamu idareleri ve kamu kuruluşlarının trafik güvenliği ve düzenini sağlamak amacıyla gerek kendi kuruluş yasaları, gerekse 2918 sayılı KTK'na göre yürüttükleri hizmetlerin, kamu hizmeti niteliği taşıması ve KTK'da görevlendirilen kamu idare ve kuruluşlarının sorumluluklarına ilişkin her hangi bir düzenlemenin ayrıca KTK'da yer almaması dikkate alındığında, trafik düzeni ve güvenliği hizmetlerinden kaynaklandığı iddia edilen zararların tazmini istemiyle ilgili idarelere karşı açılan davalar idari yargı kolunun görev alanına girmektedir. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesinin 2017/175 E, 2017/192 K sayılı ilamında da bu hususlar ayrıntılı olarak belirtilmiş ve hizmet kusurundan kaynaklanan davalarda idari yargının görevli olduğu belirtilmiştir.

Aynı ilkeler Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 26.02.2015 gün ve 2015/493 E, 2015/557 Karar Sayılı ilamında da benimsenmiş ve idari yargı kolunun görevli olduğu değerlendirilmiştir.

Somut olay değerlendirildiğinde, davacıya ait aracın davalı Belediye'nin trafik güvenliği bakımından yolun yapımı ve onarımı sırasında gerekli önlemleri almaması nedeni ile hasara uğradığını iddia etmiş olması gereğince KTK' nın 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen işletenin hukuki sorumluluğuna değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği yani yürütülen kamu hizmetinin kusurlu işletildiği, meydana gelen kazada hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklandığından uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu anlaşılmaktadır" gerekçesiyle "Davanın dava konusu idari yargının görev alanına girmesi nedeniyle HMK'nun 114/1-bve 115/2 maddeleri uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine" dair verdiği karar Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 26/06/2018 tarih, 2018/294 esas ve 2018/1063 sayılı istinaf başvurusunun reddi üzerine kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı taleple 06/09/2018 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ERZURUM 2. İDARE MAHKEMESİ : 12.10.2018 gün ve E:2018/1376 sayı ile "...2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde; Kanunun amacının Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini

sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2.maddesinde; bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanunun Karayollarında uygulanacağı, 10.maddesinde; yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Yasa'nın 19.01.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasa'nın 14.maddesiyle değişik 110.maddesinde; "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir" hükmüne, Geçici 21 .maddesinde de; "Bu Kanunun 110.maddesinin 1.fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz." denilmiştir.

Aynı konuda Belediye aleyhine İdare Mahkemesinde açılan başka bir tazminat talepli tam yargı davasında, İdare Mahkemesi 2918 sayılı Yasa'nın 110. maddesinin 1. fikrasının birinci ve ikinci cümlelerinin Anayasaya aykırı olduğu kanısına varmış, İdare Mahkemesinin bu iki cümlenin iptali istemiyle yaptığı başvuruyu inceleyen Anayasa Mahkemesi 08.12.2011 gün ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı, 08.11.2012 gün ve E:2012/l 18, K:2012/170 sayılı ve 28.05.2013 gün ve E:2013/59, K:2013/68 sayılı aynı içerikli kararlan ile; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin 1. fikrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise İdare Mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir. Başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir." kararına varmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacıya ait 36 .. 8.. plaka sayılı aracın kardeşi M. Y.'ın idaresinde seyir halinde giderken tek taraflı kaza yapması nedeniyle oluştuğu ileri sürülen 7.360,43 TL zararın tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, 2918 sayılı Yasa'nın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin benzer bir konuda İdare Mahkemesi'nin davaya bakmakla görevli bulunmadığı yolundaki kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin Karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, 01.08.2013 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin (Hukuk Bölümü) 01.07.2013 gün ve E: 2013/762 K:2013/1083 sayılı kararı da aynı yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve bakılmakta olan davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin konu hakkında karar vermesine kadar ertelenmesine" karar vererek her iki dava dosyasını 17.10.2018 tarih ve 2018/724 E. Sayılı üst yazı ile Mahkememize göndermiş, başvuru 22.10.2018 tarihinde kaydedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 26.11.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, ekindeki adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava davalı Belediyenin sorumluluk alanında meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası sebebiyle, davalı Belediyenin kusurlu olduğu ileri sürülerek ve maddi tazminat istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Erzurum 2. İdare Mahkemesinin Başvurusunun Kabulü ile Kars 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 07.09.2017 gün ve E:2016/866, K:2017/606 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Erzurum 2. İdare Mahkemesinin Başvurusunun Kabulü ile Kars 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 07.09.2017 gün ve E:2016/866, K:2017/606 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.11.2018 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ